

Domspremissene i saken Tinfos Papirfabrik - Notodden Kommune

Ved stevning av 5. november 1946 har Tinfos Papirfabrik, Notodden, innstemt Notodden kommune til Notodden byrett, hvor saksøkeren ved sin prosessfullmektig, o.r.saksfører Amundsen, har nedlagt slik påstand:

1. Det av Notodden bystyre i møte den 9. august 1946 under sak nr. 82 fattede vedtak oppheves.
2. Notodden kommune betaler saksomkostninger til Tinfos Papirfabrik.

Saksøkte, Notodden kommune har tatt til gjenmæle og har ved sin prosessfullmektig, h.r.advokat S. B. Hjort nedlagt slik påstand:

1. Notodden kommune frifinnes.
2. Notodden kommune tilkjennes saksomkostninger hos Tinfos Papirfabrik.

Det vedtak av 9/8 1946 som Tinfos Papirfabrik påstår opphevet lyder slik: «Bystyret fattet enstemmig vedtak om å godkjenne konsesjonskomitéens innstilling.»

Denne siste innstilling gikk ut på følgende:

1. Det av Notodden byting den 20/12 1943 under sak nr. 112 fattede vedtak om ny elektrisitetskontrakt mellom Notodden kommune og Tinfos Papirfabrik oppheves.
2. Kommunen innleder nye forhandlinger med Tinfos Papirfabrik om ny kraftkontrakt på fritt grunnlag.»

Etter saksframstillingen og øvrige foreliggende opplysninger er det på det rene at kommunens beslutning av 9/8 1946 er fattet i henhold til prov. anordn. av 17/8 1946 § 2, 1. ledd, siste punktum jfr. prov. anordn. av 29/7 1941 og nå lov nr. 3 av 15/11 1946 — og at kommunen av eget tiltak hadde tatt saken opp til ny behandling i henhold til nevnte bestemmelse.

Tinfos Papirfabrik hevder at den omhandlede beslutning av 9/8 1946 ikke har noen hjemmel i den påberopte bestemmelse i restituisjonsanordningens § 2, idet det etter forholdene ikke ville medføre noen åpenbar urimelighet at den kontrakt om levering av elektrisk energi som etter komm. vedtak den 20/12 1945 skulle bli gjeldende etter frigjøringen.

Saksøkeren har nærmere imotegått de anker som fra kommunens side er blitt rettet mot selve den omhandlede kontrakt vedtatt av Notodden bystyre 20/12 1943. Disse ankepunkter er i det vesentlige følgende:

1. De priser som er fastslått i den pristariff som er avtalt i henhold til kontrakten er ugunstige, herunder bl. a. tatt i betraktning de fordelaktige forhold som foreligger for saksøkeren med hensyn til produksjon og levering av den elektriske kraft til kommunen.
2. Kontraktstiden, 25 år, etter kontraktens § 1, er urimelig lang.

av 9/8 1946 vist til den store og avgjørende betydning som den foreliggende kontrakt med Tinfos har for kommunen, idet kontrakten omfatter levering av elektrisk kraft til alle kommunens innbyggere, bortsett fra en mindre del som får kraft fra Norsk Hydro, nemlig de som bor i hus tilhørende dette selskap. I forbindelse med kontraktens betydning i alminnelighet er pekt på dens varighet, 25 år. Det anføres at det må anses for åpenbart urimelig, at kommunen i en for denne så viktig sak ikke skulle få anledning til å ta opp beslutningen av 20/12 1943 og at det etter forholdene ville være åpenbart urimelig om avgjørelsen ble opprettholdt uforandret.

Fra kommunens side er det herunder gjort nærmere rede for de særskilte ankepunkter mot den omhandlede kontrakt, som er gjengitt foran.

Partene har i sin prosedyre også behandlet forståelsen av uttrykket «åpenbart urimelig» i restituisjonsanordningens § 2. I så måte er henvist til et rundskriv fra Justisdepartementet av 17/1 1946, hvor departementet bl. a. uttaler: «En må her ha for øye at ikke enhver, men bare de mer enn alminnelige urimelige avgjørelser gir adgang til ny behandling etter denne bestemmelse.»

Retten viser ellers til Justisdepartementets innstilling til prov. anordn. av 17/8 1945 — inntatt i en av departementets utgått særutgave — side 18, departementets bemerkninger til § 2, hvorav fremgår at 2. punktum i 1. ledd er kommet inn som nytt ledd etter forslag fra departementet ved revisjon av prov. anordn. av 29/7 1941. Herom anføres i innstillingen: «Staten og kommunene bør ikke være forpliktet til å respektere ganske meningsløse vedtak av de selvbestaltede myndigheter fra okkupasjonsstiden, selv om vedtakene ikke har noen politisk karakter.»

Forliksmegling er ikke prøvet i h. t. tl. § 274 p. 3.

Det er etter saksframstillingen på det rene at den kontrakt som omhandles i bystyrets vedtak av 20/12 1943, avløser en eldre kontrakt som ble inngått i 1917 og uløp i 1942.

Retten antar med hensyn til den foreliggende nye kontrakt mellom partene vedtatt av bystyret 20/12 1943, at den omtalte pristariff ikke kan betegnes som åpenbart urimelig.

Retten antar at tariffene A, B og C ikke kan anses for urimelige. Tariff B gir som det vil ses abonnentene anledning til å velge mellom fast årsavgift og avgift etter overforbruksmåler.

Angående tariff D — strøm til motor-drift — finner retten at denne tariff for brukstider større enn ca. 1500 timer pr. år vil føre til priser som ligger i samsvar med hva den foreligger i en stor

rektoratet av 28/5 1947 til Tinfos Papirfabrik, finner Direktoratet ikke å burde ta standpunkt til spørsmålet om priser på elektrisk kraft fra fabrikken til kommunen før det er falt dom i nærværende sak og for retten er det ikke nødvendig å gå nærmere inn på prisspørsmålet etter dens syn på den foreliggende tariff og saken forøvrig.

Retten antar heller ikke at kontraktstidens lengde, vederlaget etter § 9, kr. 7500.00 og kraftmengden 4000 kw. etter § 1 omfatter avtaler som er åpenbart urimelige for kommunen.

Hva angår kontraktens § 11 viser retten til dens ordlyd og bemerker, at kommunen etter samme er forpliktet til å innløse det lavspente ledningsnett ved kontraktens utløp, men retten til å innløse er betinget av at Tinfos kan unnvære samme og dessuten av at Tinfos vil unnvære samme.

Retten finner denne bestemmelse i høy grad ensidig og antar at den under givne omstendigheter kan gi anledning til misbruk som kan sette kommunen i en meget vanskelig situasjon. Hvis Tinfos kan unnvære en del av ledningsnettet som kommunen ikke bare er forpliktet til å overta, men som kommunen også gjerne med fordel vil overta, synes det åpenbart urimelig at kommunen skal være prisgitt Tinfos Papirfabriks vilje. Bestemmelsen er så klart formet at den ikke kan antas å gi anledning til øvrvelse ved voldgiftsrett.

Det er etter partenes opplysninger på det rene at ordene «og vil» — som etter det anførte gjør bestemmelsen urimelig og vilkårlig i forhold til kommunen — ikke sto i den gamle kontrakt mellom partene, men er kommet inn under forhandlingene om den nye her i saken omhandlede kontrakt.

Fra saksøkerens side er anført at tilføyelsen av de nevnte to ord ikke medfører noen endring av bestemmelsen i realiteten og at den i et hvert tilfelle ikke har eller vil få noen aktualitet, idet det anføres som selvsagt at Tinfos ikke vil misbruke bestemmelsen slik at den kan volde vanskeligheter for kommunen. Saksøkeren har opplyst at den nærmeste foranledning til at ordene ble tilføyd, var den at Tinfos ville sikre seg adgang til å beholde den del av ledningsnettet som er nødvendig for dets datterselskaper, samt for arbeider- og funksjonærboliger.

Retten antar at det således av saksøkeren anførte ikke kan komme i betraktning når det spørres om det i henhold til restituisjonsanordningen § 2, 1. ledd, 2. punktum, ville være åpenbart urimelig om bystyrevedtaket av 20/12 1943 ble opprettholdt uforandret. Ved denne avgjørelse har retten å legge til grunn den omhandlede § 11, slik som den er avvaktet med de rettigheter og forpliktelser den etter sin ordlyd gir og pålegger partene.

Retten føyer i denne forbindelse til at den i denne sak ikke legger noen avgjørende vekt på hvorledes forholdet mellom partene har vært regulert ved den før nevnte gamle leveringskontrakt.

Retten antar at ovennevnte § 11 i den nye kontrakt er en så viktig bestem-

To

K
en
å
fi
nen
over
Fo
tog
klok
skal
og
gæ
det
ka
te
fra
get
fo
mellom

Etter
ning
bli
Kongsbe
om
kvel
— Denne
standsfore
tiggjøres
gen
på
bindelse.

Det sirkul
rundskriv i
heia som op
aksjon for

Jordstyre

Der er a
jordlovens
mål av eier
hørende Ok
for Johs. G
Skjønnet
skulle avst
sattes til 90
Skjønnsbo
kildsbøen,
Nørstrud o
som skjøn
nen møtte

Prestel

Det vedtatte av K. 1. 1943, som Tinfos etter kontraktens § 9, skal betale for rett til å utstilles som norsk okkupasjon av Sagafossen er urimelig lavt. Den kraftmengde av 4000 kw. som i henhold til kontraktens § 1 stilles til kommunens disposisjon er for liten. Kontraktens § 11 om innløsning av ledningsnett er i høy grad ugunstig for kommunen, herunder særlig hensett til kommunens plikt til å innløse det lavspente bynett m.v. i den utstrekning som Tinfos kan og vil innvære samme.

Saksøkte, Notodden kommune, har som hovedgrunnlag for sin beslutning

del av landets øvrige byer. Da det så vidt er av åpenbar sak at det er viktig dreier seg om levering til småindustri hvor driftstiden/brukstiden for flere bedrifters vedkommende vil kunne ligge mellom 1500 og 2400 timer, antar retten at tariffen for disse vil kunne fortone seg noe ugunstig i forhold til mange andre steder, uten at retten dermed kan betegne tariffen som åpenbar urimelig.

For de nevnte brukstider vil heller ikke tariff A — strøm til hvilket som helst formål — kunne gi rimeligere priser.

Etter et dokumentert brev fra Prisd-

relse for hele kontraktsforholdet, at det ville være åpenbart urimelig om bystyret vedtaket av 20/12 1943 ble opprettholdt uforandret.

Herunder tar retten også i betraktning de hensyn som er påberopt av kommunen, nemlig den store betydning som de omhandlede bystyrevedtaker har for kommunen i det hele.

Partenes prosedyre har også omfattet forståelsen av ordene «etter forholdene» i den bestemmelse som ligger til grunn for bystyrets vedtak av 9/8 1946.

Retten finner det ikke klart hvilken betydning de nevnte to ord etter sammenhengen skal tillegges. Det fremgår ikke noe herom av Justisdepartementets foran nevnte innstilling til den prov. anordn. av 17/8 1945. Retten antar at saksøkte må gis medhold i at ordene etter sammenhengen naturligst må forståes slik at de ikke — som av saksøkeren hevdet — bare tar sikte på forholdene under okkupasjonen og på den tid da bystyret fattet sitt vedtak av 20/12 1943, men at de tar sikte på alle de forhold både den gang og nå som får betydning i forbindelse med bystyrets vedtak av 9/8 1946 og for bedømmelsen av dette sett i forhold til den prov. anordn. av 17/8 1945 § 2.

Forøvrig bemerkes med hensyn til de foran nevnte kommentarer til den bestemmelse i restitusjonsanordningen som denne sak gjelder, at retten som allerede anført er kommet til det resultat, at den foreliggende lovbestemmelse anvendt på det foreliggende tilfelle, må lede til frifinnelse for kommunen.

Når saksøkeren har bebreidet kommunen at den ikke forela saken for Tinfos før bystyrevedtaket av 9/8 1946 — hvilket retten etter de foreliggende opplysninger må anse på det rene — og har anført at denne fremgangsmåte ikke er stemmen med alminnelig anstendig forretningsikk, er det vel så at restitusjonsanordningens § 2 — når den taler om «ny behandling» forutsetter at de som berøres av saken bør få anledning til å uttale seg.

Etter det syn retten har på saken forøvrig antar den og hensett til prov. anordn. av 17/8 1946 § 2, 3. ledd, antar den ikke at den mulige feil som således er begått fra kommunens side kan få avgjørende betydning i dette tilfelle, bortsett fra den betydning den kan få for spørsmålet om saksomkostningene, hensett til den av saksøkeren påberopte mulighet for at søksmålet kunne ha vært unngått. Dette kommer retten tilbake til nedenfor.

Saksøkeren har anført at denne sak er reist også av hensyn til bebreidelser mot Tinfos for å søke utnyttet fordel oppnådd under okkupasjonstidens nazistiske styre og med dets hjelp. Det anføres at denne kritikk til dels har vært av meget ondartet karakter og har inneholdt skumlerier og beskyldninger for unansjonal holdning rettet mot ledelsen av Tinfos og direktør Holta personlig. Det anføres å være av stor betydning for selskapet gjennom dette søksmål å få fastslått at de her nevnte beskyldninger er grunnløse. Som eksempler på de omhandlede beskyldninger har o.s.sakfører Amundsen nevnt en anonym avisartikkel, samt et brev fra Hydroarbeidernes forening av 10/11 1945, som er dokumentert.

Telemark

Prestene i Nedre Telemark, har sammen med prestene i Øvre Telemark samlet til et to dagers møte i prestegård.

Møtet begynte med en innledende komsttale av soknepresten i Nedre Telemark, hvor han understreket betydningen av å interessere seg for prestegårdens økonomi.

Etter middag på prestegårdens kafé, ble det avholdt en res. kap. Amlie, som over emnet: «Er prestegårdens økonomi interessant samtale».

Om kvelden holdt Sauerød kirkeprest Gjestdahl, en avsluttende tale.

Der var også møtet defolk og det var møtet avsluttet.

Torsdag åpnet sokneprest Heltné innledende over emnet: «Nye ungdomsarbeide». Føltes av livlig samtale.

Siden var det utfluttet møtet avsluttedes med en samtale.

Videre nevnes at saksøkeren har påberopt utfluttet møtet avsluttedes med en samtale.

Retten antar ikke således er påberopt grunnlag for å se i domstolene, kan ved avgjørelsen av dette tilfelle angår som angivelig er rett Tinfos Papirfabrik om for unansjonal holdning at det etter det som sak, ansees godtgjort kritikk og de omhandlede saksøkeren har anført at kommunen for sit erklært at det ikke bystyrets vedtak av noen som helst tank siktelse mot Tinfos ning under okkupas til bystyrevedtaket i kontrakten mellom.

Etter det anførte sultat at saksøkte følger. I medhold av til § omkostninger ikke anses så tvilsom fyldestgjørende grun til å la den komme I noen grad tar hensyn til den for kommunens behand bindelse med byst. 1946, men tilføyer hensyn hertil anta gene bør oppheves Dommen er enst

DOMS: Notodden kom Saksomkostnin

G e r h. J Njaal L. Kolbens

Tinn og Eidanger kommuner

er refusjon for Norsk Hydros ligning 1943-44

Tinn og Eidanger kommuner søkte Oslo om refusjon vedrørende Norsk Hydros ligning for 1943-44. Finansrådmannen i Oslo har sendt formannskapet en vedlegg, som går ut på at år han i sin innstilling til formannskapet, vedtatt av formannskapet den 23. mai 1946, foreslo at Notodden og Heddal kommuner skulle få godtgjort den berikelse som Oslo kommune hadde fått som følge av forsømmelsen fra Notodden og Heddal kommuner med å unnlate å innsende rettidig begjæring om anvendelse av særbestemmelsene i byskattelovens §§ 30, 39 og 46, var dette begrunnet med at forsømmelsen skyldtes det daværende nazistiske styre i de to kommuner og at det var et alminnelig prinsipp etter frigjøringen at i en bør ha noen fordel av krigen eller det nazistiske styre i landet.

Forsåvidt angår Tinn og Eidanger kommuner står ikke saken nøyaktig samme stilling, idet forretningsførerene i de to kommuners ligningskontorer på det tidspunkt da begjæringen burde vært innsendt ikke var nazister. Riktignok er det påberopt at det var nazistiske ordførere i kommunene, men finansrådmannen antar at dette ikke kan tillegges noen betydning, idet initiativet til å anvende særreglene måtte være kommet fra de respektive ligningskontorer. Den virkelige grunn til at hverken Eidanger eller Tinn har foretatt noe er åpenbart den at en har

stolt på at Notodden og Heddal etter en angivelig hevdvunnen praksis og avtale ville sende inn begjæring. Imidlertid er det så vel fra Notodden som Heddal be- nekttet at noen avtale herom foreligger.

Ved behandlingen av søknaden fra Heddal og Notodden forela en uttalelse om at Justisdepartementet for sitt vedkommende vil finne det rimelig at Oslo kommune frafaller til fordel for de nevnte kommuner et beløp som svarer til den fordel Oslo kommune har fått ved at disse kommuner har oversittet fristen i landsskattelovens §§ 36 og 45 (by skattelovens §§ 30 og 46). Etter de forutsetninger som ligger til grunn for departementets uttalelse må finansrådmannen anta at den også vil gjelde for nær- værende sak.

Han finner etter det foreliggende at opplysningene om forholdet i 1943 i de to kommuner i noen grad kan tale for at disse kommuners søknader ikke bør behandles anderledes enn søknader fra Notodden og Heddal og legger herunder spesielt vekt på Justisdepartementets nevnte uttalelse.

Etter dette anbefaler finansrådmannen formannskapet å gjøre vedtak om å utbetale Tinn og Eidanger kommuner den berikelse som Oslo kommune har fått som følge av den utviste forsømmelse. Beløpene har ligningsvesenet beregnet til henholdsvis kr. 251,885, og kr. 148,344.